

БҮРЯДАЙ ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БҮРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана №216 (15238) 1979 оной сентябрин 19, среда Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомдо, Бурадай АССР-эй Министрүүдэй Советтэ

1980 оной тарилгада хэрэглэгдэхэ орооһото болон орооһотобовов ургамалнуудай үрэхөөр колхоз, совхозууде хангах тухай

жэлүүдтэ республиканы колхоз болон үрэхөөр хэрэгтэй эрхтэй хусад хаангүй үрэнэй неесчөө...

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрүүдэй Советдэ 1979 оной июлин 26-най тогтоолы бэлэүүлхэ...

ажахынууд хоорондоо, районнууд хоорондоо андалдаж абыхын тула хэрэгтэй соонь орооһо тарья бэлдэхэ...

хэлгэхэ, мүн гүрэнэй неесчөө үрэнэй тарья хэлгэхэ абых, найр сортын үрэнэй тарьянай үлүү гарабал, тэрэни гүрэндэ, үрэхөөр дугалдан ажыхынуудтэ худалдаха харгыны эмхидхэхээр уялгалгата...

Урда Иемэнэй нислэл хотын тубэй сээрлигүүдэй нэгэн соо бодхогдоһон революцини тэмсэлэлэй хүсөөгэй дэргэдэ А. Н. Косыгин энэл үдэр венюк табига...

УЛҮҮ

Урда Иемэнэй нислэл хотын тубэй сээрлигүүдэй нэгэн соо бодхогдоһон революцини тэмсэлэлэй хүсөөгэй дэргэдэ А. Н. Косыгин энэл үдэр венюк табига...

«Сибиряк» колхознойхид таряага хуряажа эхилхээр лэ уданшгүй хартаабахуа малтажа ороо. Энэ дэ бүхидөө 330 гектар хартаабахуа хуряагдаха юм...

ТҮРҮҮ АРГААР ХУРЯНА

нодонь үгтээн 4 комбайн дээрэ өөрчөөнө гадна Иннокентий Радионов, Николай Пашнин болон Андрей Софийн гэгшэд ажаллажа байнхай...

центнер ургаса туйлаха гэхэн уялгадаа бага зэргэ хурьбөгүй. «Бидэнэр ургасаар муушаг газарнаань малтажа эхилээбди, гектар бүриөө дунда зэргээр 100 центнерхээ дээш хартаабахуа туршаахабди гэжэ нананаб»...

А. И. Сорokinовой мурьсөөдэ түрүүлжэ зурга дээрэ: комбайнар хартаабахуа хуряагдаха, авенос даагша А. И. Сорokinов. Авторай фото.

Турүүшын 5 хоногой туршада тус авено 42 гектарай ургаса суглуулаа. Гектар бүриөө 95 центнер хартаабахуа абтана. Энэ зундаа ган гасуур байжа гектарай 120 центнер хуряажа...

УРАН ЗУРААШАДАЙ IV СЪЕЗД

Урда Иемэнэй нислэл хотын тубэй сээрлигүүдэй нэгэн соо бодхогдоһон революцини тэмсэлэлэй хүсөөгэй дэргэдэ А. Н. Косыгин энэл үдэр венюк табига...

тосва, Бурадай Уран зорхойлолой холбоной правленин түрүүлгэшэ, республиканы арайдай позэ, СССР-эй Верховной Советдэ депутат Н. Г. Дамдинов, уран зурааша В. П. Уризенко, хүнгэшэ дархан Б. Жамбалов, Улаан-Удэ городской ахамд архитектор П. Г. Зильберман, Яхадай АССР-эй Уран зураашадай холбоной правленин түрүүлгэшэ Э. С. Сивцев, Республиканы арайдай творчествын байанхай хүдэлмэрилгэшэ М. Д. Донской, Бурадай уран зураашадай холбоной правленин графика болон уран зурагай секцие даагша уран зурааша, Советскэ Союзай Герой Г. Н. Москалев, уран зурааша М. В. Эрдынеев, Лениной орденото Бурадай оперо болон балетдэ театрай ахамд уран зурааша А. И. Тимин, республиканы Уран зураашадай холбоной правленин харюусалгата секретарь К. А. Дульбаев, РСФСР-эй Уран зураашадай холбоной правленин секретарь, РСФСР-эй искусствын габьялата ажал ябуулагша, «Декоративно-прикладное искусство» журналай редактор О. В. Буктевич гэгшэд хабаадалсаа...

Съездын худалмэрилдэ КПСС-эй Бурадай обкомой секретарь А. А. Бадяев хабаадажа, дэлгэрэнгүй үгэ хэлэхэн байна. Бурадай АССР-эй Верховной Советдэ Президиумэй Түрүүлгэшэ Б. С. Семенов, КПСС-эй Бурадай обкомой соёлой таһагы даагша В. Б. Базаров, РСФСР-эй Уран зураашадай холбоной правленин секретарь М. В. Хабарова, РСФСР-эй Уран зураашадай холбоной шалгалтын комиссийн гэгшүүн И. А. Стрельбицкий съездын хүдэлмэрилдэ хабаадалсаа. Бурадай АССР-эй арайдай уран зурааша, Бурадай АССР-эй искусствын габьялата ажал ябуулагша гэхэн хүндэтгэ нэр зэргэдэ хүртэгшэдэ Бурадай АССР-эй Верховной Советдэ Президиумэй грамотанууд барюулагдаба. Уран зураашадай IV съезд зүбээн хэлсөөн асуудалаараа дэлгэрэнгүй тогтоол баталан абаад, Бурадай Уран зураашадай холбоной правление, шалгалтын комиссие хунгаба. Хүүлээрнь республиканы Уран зураашадай холбоной шэнээр хунгаданан правленин эмхидхэлэй пленум дээрэ Уран зураашадай холбоной правленин түрүүлгэшэ РСФСР-эй габьялата уран зурааша Д. Н. Д. Дугаров дахинаа хунгадан байна. Манай корр.

дэлмэрилдэ хабаадалсаа. Бурадай АССР-эй арайдай уран зурааша, Бурадай АССР-эй искусствын габьялата ажал ябуулагша гэхэн хүндэтгэ нэр зэргэдэ хүртэгшэдэ Бурадай АССР-эй Верховной Советдэ Президиумэй грамотанууд барюулагдаба. Уран зураашадай IV съезд зүбээн хэлсөөн асуудалаараа дэлгэрэнгүй тогтоол баталан абаад, Бурадай Уран зураашадай холбоной правление, шалгалтын комиссие хунгаба. Хүүлээрнь республиканы Уран зураашадай холбоной шэнээр хунгаданан правленин эмхидхэлэй пленум дээрэ Уран зураашадай холбоной правленин түрүүлгэшэ РСФСР-эй габьялата уран зурааша Д. Н. Д. Дугаров дахинаа хунгадан байна. Манай корр.

Лекторнууд, элидхэлшэдэй семинар

Партиня комитетүүдэй лекторнууд болон элидхэлшэдэй элидхэлшэдэй семинар партини обкомдэ зүбээн дүрбэ. ЦК-гай «Узэл сурталы, политическэ-хуульнигын хүдэлмэрие савшадан найрааруулаха тухай» сурталы зохиладуулан, партини ажуулаха үзэл сурталы-хуульнигын хүдэлмэрини шуухала ажуулагууд гэгэн элидхэлшэдэй обкомой секретарь А. А. Бадяев хэбэ. Цэблэгэй найрааруулаха, үйлдэбэрини ашаг үрэ ба хүдэлмэрини шэнэр дээшлүүлгэдэ ажыхы эрхилэгын нүлөөе эхэ...

«Сибиряк» колхознойхид таряага хуряажа эхилхээр лэ уданшгүй хартаабахуа малтажа ороо. Энэ дэ бүхидөө 330 гектар хартаабахуа хуряагдаха юм...

Болгохо тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрүүдэй Советдэ тогтоол» гэхэн элидхэл Бурадай АССР-эй Гүрэнэй түсбэлэй комитетдэ түрүүлгэшэ нүхэр Д. Н. Т. Радноев хэбэ. СССР-эй МИД-эй секретарь даагша О. Г. Пересыпкин, США-гай ба Канадын Институдай секретарь даагша В. М. Кудров, СССР-эй Наукануудай академини Экономикын институтдай халгаша эрдэмтэ хүдэлмэрилгэшэ Д. М. Поптарович, СССР-эй АН-эй Сибирини отделедини Бурадай филиалай экономическэ шинжлэгнүүдэй таһагай секретарь даагша Б. М. Бельданов, ВСТИ-гай науача коммунизмин кафедрей даагша Д. Ж. Батуев гэгшэд семинар дээрэ лекци уншаа.

Январь—августуу гарануудта республика дотор промышленна продукция худалдаха гүрэнэй түсбөө — 98,1 процентээр дүгээрэ. Нёдондо жэлий энэ үеын байдалтай сасуулбал, бүхы валова продукция үйлдэбэрини ургалта 100,8 процент болон байна. Гол шуухала продукция хэрэгсэлүүдэй үйлдэбэрилхэ түсбөө дүүргэдэ: шулуу нүүрэн, 100 иноваттаа дээшэ индустриальны түсбөө дүүргэдэ, жэрөөдмэл зульнууд, уагаданан хошон, болон болоһон хошон бүлүүд, оёдоллой промышленностины продукция, малай тоһон, макароний зульнууд, гүрэнэй ноёсын түүхэй эднээ абтан малай холимог тэжээл болон хубсаха уагаад машинанууд түсбөө гадур бүтээгдэбэ.

ГЭЭГДЭГШЭДГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛХЭ

БҮРЯДАЙ АССР-ЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬДА 1979 ОНОЙ ЯНВАРЬ—АВГУСТ БАРАНУУДА ДЭЛГЭРЭН СОЦИАЛИС МУРЫСӨӨН ТУХАЙ

Table with columns: Районууд, Продукци худалдаха түсбөө дүүргэлтэ (процентээр), Предприятинуудай тоо, and Production volume. Rows include Republic, Ulaan-Ude, Tyumen, Irkutsk, Buryatia, and Khanty-Mansi.

Жэлий эхилхээ үйлдэбэрилхэ ургалта

Түсбөө дүүргэдэ: шулуу нүүрэн, 100 иноваттаа дээшэ индустриальны түсбөө дүүргэдэ, жэрөөдмэл зульнууд, уагаданан хошон, болон болоһон хошон бүлүүд, оёдоллой промышленностины продукция, малай тоһон, макароний зульнууд, гүрэнэй ноёсын түүхэй эднээ абтан малай холимог тэжээл болон хубсаха уагаад машинанууд түсбөө гадур бүтээгдэбэ.

Жэлий эхилхээ жэгдэ нийнар хүдэлжэ байһан «Буртэнгэр» управлени, Тимлюин цементын ба асбоцементын, шалай заводууд республикын түрүү предпритиинуудай тоодо даһана. Тикхэдэ урдань гэгдэлдэ орожа ябаһан Сэлэнгын улаан архивин завод, Байгалай, Барганай, Ключевскэ леспродхозууд үнгэрһэн найма нарын хугасаа соо аялаха шилээд хурдадан байна.

Гэхэтэй хамта республикын промышленностины хүдэлмэрилдэ нилээд дутагдалнууд, үйлдэбэрилдэ хэрэгсэлдэгүй нөөс арга боломжонууд бии байһар. Энэниин республика доторнай гэгдэни предпритиинуудай олол байһан баримта үеэ даһан гэршэлнэ. Тус предпритиинууд ажайлангас ба үйлдэбэрингөө эмхидхэл найрааруулаха. «Гэгдэгшэд, йгөөр хүдэлжэ» гэһэн уртайгай товойхидой ажайлай эмхидхэ...

Олоной хабаадалгаана — олимпийн орьёл өөдэ. СССР-эй арадуудай зунай VII спартакиада бэлдхэл хэжэ, тэрэниин үнгэрлэгэ Украинаны ССР-эй, бүхы союзна республикануудтал адила, амалшадые коммунист өһоор хүмүүжүүлгэдэ физическэ культурын үүргэ савшадан дээшлүүлгэн байна. Республикын Компартиин ЦК-да зүблөөн болохо. Украинаны спортсменүүдэй Спартакиадада хабаадалсалтын дүнгүүдэ. XXII Олимпийн наадануудта бэлдхэл хэжэ хойшолуулашгүй шуухала хэмжээнүүдэе харжа үзэбэ.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАА

Узэл сурталай хүдэлмэри— комплексно гуримаар

ЕХЭ НҮЛӨӨТЭЙ

Тобио мэдээсэл ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭЭ

Ярууны районы «Коммунизм» колхозой партина организаци ажал ажуулгадаа ажаллаады коммунист еоор хумуужуулын олол арганууды шадмараар хэрэглэна. Тэндэ политическ ба экономика хуралсалай эмхид хэл хайн, лекцинууд уншдажа байдаг, аман угын агитаци мун ла колхознигуудай ажал хэрэгүүдэ ехэ нүлөө үзүлдэг байна. Агитколлективэй гэшүүд колхозонигуудай дунда мэдэжэ, эли болонхой, хүндэтэй хүнүүд юм. Партоном «Узэл суртал», политическ-хумуужуулын хүдэлмэри саашаагай ажуулаха тухай» КПСС-эй ЦК-тай тогтоолы бэлүүлэри, ойгууламжын хүдэлмэри абуула шадаха, бэлдэлтэй коммунистууд ба комсомолнууды агитаторнуудар томилол байна. Мүнөө агитколлективтэнь 12 хүн тоологдоно. Тэдэнэй 9 нинь партинын гэшүүн. Колхозой ветеринарна врач коммунист Х. Д. Найданова агитколлективы хүтэлбэрилнэ.

КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политика, парти, правительствын шухала шинжлэвэригүүды бэлүүлэ хэ талаар хүдэлэй ажаллашаг хэрэгтэ агитаторнууд гол анхарала хандуулдаг. Агитаторнууд суг хуудалж ябан хүдэлэйгөө дунда ажаадад тэдэнэй нанал болды хайнаар мэдэжэ абахы оролдодог, үзэжэ ба нэштэгээрэ хумуужуулы нүлөө үзүлдэг, ажалла коллективүүдэй хүсэ шадалы үзүлдэриин аша үрэ дээшлүүлгын нөөсэ арга болкомжонуды бэлдэхэ хэрэгтэ элсүлдэг, ажаллай журам ба эмхидхэл бэхжүүлэгдэ туналдаг байна.

Партком аман угын политическ агитацины шаархыг хайкаруулгада саг үргэлжэй анхарна байдаг. Экономикын асуудалуудаар, социаль мурсыооной тухай, тусэбэй дүргэлгын дүнгүүды харуулан материалнууд ходо бэлдэгдэдэг. Агитколлективэй тусэб харын болзортойгоор табигдана, парткомой заседаны дээрэ баталагддаг. Долоон хоног бүхэндэ пенеельниг үлгөөгүр ажаллай экилхын урда тээ хөөрөлдөөнүүд үнгэрэгдэдэг заншалтай. Гэхэтэй хамта ямар нэгэн шухала хэрэгтэй гарахда, бусадды үдэрүүдтэ агитаторнууд хөөрөлдөөнүүды хэдэг юм. Тэдэнэр хөөрөлдөөнүүдта хэлхээн зорилогонуудаа бодото дээрэн бэлдүүхын тула хүдэлэйгөө ажал эмхидхэлсөнэ.

Агитаторнууд колхозонигуудай социаль мурсыоонэй дүнгүүды мэдэхэг хэрэгтэ анхаралаа эхээр хандуулдаг. Колхозой үйлдэриин коллективүүд бултаа социаль улагатай юм. Ажахын цеховэ бурьдэлтэй болгогдонхой хошой агитаторнууд мурсыоонэй хүгжэлтэдэ бури эхээр нүлөөлэхэ аргатай болоо. Тэжээл бэлдэхэгдэг, хүнэй, эбэртэ бодо малай, хойнай ажаллай ба туһаламжын цехүүдэй хоорондо мурсыоооной үзүлдэгдэ, мурсыооонэй хүдэлмэри ба хумуужуулыг шаархыг хайнаар мурсыоонэй турим шэнээр хаража үзэгдэн юм. Эдэ бүгдын ашаар тус фермын хаалшадтай хаанан хүн нэгдэхэ сортоор тушаагладаг болоо нэн. Тэдэнэй үүсхэлы ажахын бусад фермэнүүдтэй хаалшад дэмжэжэ. Мүнөө колхозой тушаа хан бүхн 1-дэхи сортоор сэгнэгдэнэ.

БОНИРХОЛТОЙ ХӨӨРӨЛДӨӨН

КПСС-эй Буряадай обкомой инструктор К. П. Бабушкинтай КПСС-эй Хөвдэри райкомой түлөөлэгшэ Г. З. Бальжиров сүг абалса. «Первомайский» совхозой үбнэшадэй эвенонүүд дээрэ хөөрөлдөөнүүды хээ. Залуу коммунист Жамсаран Нурбаевэй эвенодо орон соо тарла хуряалгын ябаса, тэрэнэй үрэ дүн тухай К. П. Бабушкин хөөрбэ. Удань Энэ эвенодо 11 хүн хү...

Хөөржэ үгээн юм. Тэрэ түрүү мал адуулагшад дүй дүршэл дэлгэрүүлэхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулдаг. Жэшээлхэд, ишлэ харата И. Ц. Дугаров, Д. Н. Ц. Дондоков гэгшээтэй дүршэл тухай хөөрөө. Нүүдлээр «сахилгаан» хуудананда дүршэл тухайн бэригэ хээн. Нара бүхэндэ мурсыоонэй дүнгүүдэй соголодоходо, «Хэн мүнөөдөр түрүү ябан» гэгшэ. Нинь боллеёнхэ тэрэ гаргадан. Мал адуулагшад дунда хайнаар эмхидхэгдэн мурсыоонэй ашаар колхоз мяха гүрөндэ худалдаха хахад жэлэй түсэб 102 процентээр бэлүүлжэ шадаа.

Энэ суглаан дээрэ элид хэлэн колхозой түрүүлэгшэ Д. Ж. Аюшеев газар тарналагай асуудалда эхэ анхарал хандуулаа. Үндэр ашар ургаса уруулжа, нинь малла найдамтай тэжээлэй үндэс нуури байгуулбал, малай ашаг шээ дээшлүүлжэ шадаха арга болкомжын олдох байнанин хандыш мэдэхэ аа даа. Тимэнэ энэ жэлдэ үбнэ тэнхэл бэлдэхэ хүдэлмэридэ горитой анхарал хандуулагдаа гэгшэ.

Мүнөө жэлдэ урда үндэр хидэ орходоо, эхэ үбнэ бэлдэхэдэ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэри мүү бэхнээригүүдтэ олсо ажал хандуулагдаа. Тэдэнэ бүхэнэй хүдэлмэридэ нуглан хумуужуулагшад туналдаг. Колхозой 10 механизатор нугран хумуужуулагшадэ томилогондо юм. Түрүүндэ хоёр залуу хоубууд И. Климов, Ю. Осипов ажаллай журам олон удаа эбдэнэ байна. Иймэ ушарай үзэгдэмэр, агитатор Ковалёв тэдэнэй хэдэн дахин хөөрөлдөө. Байн-байн тэдэ хоёр техникэдэ дүршэлтэй, мун журмалтай болоо. 1979 оной журмалда техник саг соого бэлдэгдэнэ байна.

Гэхэтэй хамта, элидхэлшэ үгэ хэлэгшэд үшөөл бон байгаа дүтуу дунданууд дээрэ тогтоо. Жэшээлхэд, ажалла хойнош В. Бадаев хондой түлээрэ эрид хайкаруулаха хэрэгтэй шухала болонхой тухай хэлээ. Эонь хуурдан түргөөр хүгжөөх холын хараатай түсэб зохёхо асуудал дээрэ тогтоо. Хойто-Байгалай район 62.5 мянган дүрбэлжэн километр талмай газар эзлэнэ. Урдань районной түб Нижнеангарск поселогшоо хоо орошодог Байнальск, Курмора нотагуудта морьго г, али ушан замаар ошодог наа, мүнөө ишэ авто-харгы баригдаа. Байгал далай дээрэ Нижнеангарскийн, Курлын портнууд ашалагдаа оруулагдай. Районной газар дээрэ геолог-шижэлгын хүдэлмэри үргэн дэлсэгтэй гээр хөгжжэ байна. Эндэ комбинатууд хирпинсын завно бариглаха. Хүдөө ажахы хурдан түргөөр хүгжөөх, һу, маха, овоц хүрээндэ бури эхээр тушааха

Суглаанда КПСС-эй райкомой нэгдэхэ секретарь С. В. Жаргалов хабаадана, дэлгэрэнгүй хэлээ.

Ц. САГАЛЕЕВ, колхозой парткомой гэшүүн, манай штатнабшэ корр.

Колхозой гэшүүдэй арбадахи табан жэлэй түсэб бэлдүүлхэ хэрэгтэ нүлөө үзүүлэхэ, туһаламжын тулөө ажахын агитаторнууд оролдожэ байна. М. АНТОНОВ.

Хойто-Байгалай районной Северобайкальск хууринда «БАМ-ай Буряадай участогай барилгаашад ажаллай, оюун бодолой ургалтын, ажауудалай социальн тал аар шийдэхэгдэхэ асуудалнууд» гэгшэ научно-практическа конференци үнгэрэгдэбэ. СССР-эй Наукундай академин Сибирин отделениин Буряадай филиал, КПСС-эй Хойто-Байгалай райком, Буряадай облпрофсовет энэ конференци үнгэргөө. Конференциин хүдэлмэридэ эрдэм-

АЖАБАЙДАЛДА ГҮЙСЭД ХАРЮУСАМА

гэйн харяа зорилготойгоор ажал абуула хэдэнэ. Хэрбээ урдань Хойто-Байгалда 600 гектар газарта ургасын тарилгадаа наань, тэрэнэй талмай 1500 гектара хүртэгдөө «Югонский» гэжэ шэвэ госпромхоз эмхидхэгдээ. «Северный» совхозой бааза дээрэ үшөө нэгэ совхоз эмхидхэгдэхээр хараагдана. Ойрын сагта эбэртэ бодо малай, орын тоуламан олошооруулаа, ашаг шэмын улам дээшлүүлэхэ гэгшэ шухала асуудалнуудэй нэгэниин болон.

«Хойто-Байгалай районной газар дайда дээрэ БАМ-ай барилгын экилхээр табан жэлэ болоо. Энэ хугасаа соо эбдэг хүйтэй байгаалитай нотагуудта гайхамжаг эхэ анхарал хандуулаа. Үндэр ашар ургаса уруулжа, нинь малла найдамтай тэжээлэй үндэс нуури байгуулбал, малай ашаг шээ дээшлүүлжэ шадаха арга болкомжын олдох байнанин хандыш мэдэхэ аа даа. Тимэнэ энэ жэлдэ үбнэ тэнхэл бэлдэхэ хүдэлмэридэ горитой анхарал хандуулагдаа гэгшэ.

Тэршэлэн үнгэрэн журмаан харын туршада малшаднашэ ажаллатай хүдэлжэ гүрэнэй мал ажаллай продукция худалдаха даяанай үлүүлэн дүргэжэ. Тинн колхозной республикын Хуралдэлы самбарта бэшэгдэнэ байна.

Гэхэтэй хамта, элидхэлшэ үгэ хэлэгшэд үшөөл бон байгаа дүтуу дунданууд дээрэ тогтоо. Жэшээлхэд, ажалла хойнош В. Бадаев хондой түлээрэ эрид хайкаруулаха хэрэгтэй шухала болонхой тухай хэлээ. Эонь хуурдан түргөөр хүгжөөх холын хараатай түсэб зохёхо асуудал дээрэ тогтоо. Хойто-Байгалай район 62.5 мянган дүрбэлжэн километр талмай газар эзлэнэ. Урдань районной түб Нижнеангарск поселогшоо хоо орошодог Байнальск, Курмора нотагуудта морьго г, али ушан замаар ошодог наа, мүнөө ишэ авто-харгы баригдаа. Байгал далай дээрэ Нижнеангарскийн, Курлын портнууд ашалагдаа оруулагдай. Районной газар дээрэ геолог-шижэлгын хүдэлмэри үргэн дэлсэгтэй гээр хөгжжэ байна. Эндэ комбинатууд хирпинсын завно бариглаха. Хүдөө ажахы хурдан түргөөр хүгжөөх, һу, маха, овоц хүрээндэ бури эхээр тушааха

Колхозой гэшүүдэй арбадахи табан жэлэй түсэб бэлдүүлхэ хэрэгтэ нүлөө үзүүлэхэ, туһаламжын тулөө ажахын агитаторнууд оролдожэ байна. М. АНТОНОВ.

тэд мэрэгжэтэдэ, партина, профсоюзай, комсомолой, совет органоудай түлөөлөгшэд хабаадла.

«Хойто-Байгалай районной газар дайда дээрэ БАМ-ай барилгын экилхээр табан жэлэ болоо. Энэ хугасаа соо эбдэг хүйтэй байгаалитай нотагуудта гайхамжаг эхэ анхарал хандуулаа. Үндэр ашар ургаса уруулжа, нинь малла найдамтай тэжээлэй үндэс нуури байгуулбал, малай ашаг шээ дээшлүүлжэ шадаха арга болкомжын олдох байнанин хандыш мэдэхэ аа даа. Тимэнэ энэ жэлдэ үбнэ тэнхэл бэлдэхэ хүдэлмэридэ горитой анхарал хандуулагдаа гэгшэ.

Мүнөө жэлдэ урда үндэр хидэ орходоо, эхэ үбнэ бэлдэхэдэ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэри мүү бэхнээригүүдтэ олсо ажал хандуулагдаа. Тэдэнэ бүхэнэй хүдэлмэридэ нуглан хумуужуулагшад туналдаг. Колхозой 10 механизатор нугран хумуужуулагшадэ томилогондо юм. Түрүүндэ хоёр залуу хоубууд И. Климов, Ю. Осипов ажаллай журам олон удаа эбдэнэ байна. Иймэ ушарай үзэгдэмэр, агитатор Ковалёв тэдэнэй хэдэн дахин хөөрөлдөө. Байн-байн тэдэ хоёр техникэдэ дүршэлтэй, мун журмалтай болоо. 1979 оной журмалда техник саг соого бэлдэгдэнэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министруудай Советэй «Байгал-Амарай түмэр заммай магистраль бариха» гэжэ нэ тогтоолой гаргана табан жэл үнгэрбэ. Эхэ оройной манай бухы шахуу область, хизаарнууднаа барилгада эрхэн эмхидхэришэд, инженерно-техническ мэрэгжэлтэ төд энэ ажал хүдэлмэри хээ, хөншөө. Олон яланай түлөөлөгшэд нэгэ нанал бодолойгоор барилга хэжэ, амжалта туялана гэжэ Нитинэй эрдэмэй кандидат Г. И. Баланов хэлээбэ. БАМ-ай барилга дээрэ эхэндэ залуушуул ажаллана.

Эднэр түрүшын табан жэлүүдэй баатарнуудай дүлэтэ хэрэгтэ үргэлжлүүлжэ байнаандаа омог байртайнууд. Барилгаашад олонхын дунда хургуули дүүргэгшэн юм. Мүнөө Буряадай участок дээрэ барилга хэжэ байгашад дунда дээдэ ба дунда хургуули дүүргэгшэн, хайн бэлдэхэлтэй хүдэлмэришэд олон. Тимэнээ эдэнэ марксистско-ленинскай бурьдэлдэ тон эдэхитэйгээр хабаадажа, эрдэм мэдээсэл дээшлүүлэ. Жэшээлхэд, «ЛенБамстрой» трестын олонхожуулагдамал колхознодо ажалладаг залуу хүдэлмэришэдэй 40 процент политическ гэгээрээрийг хургуулинуудай эдэхитэй шагнагданэ. Пропагандистнуудай, лек-

торнуудай, агитаторнуудай эрдэм мэдээсы улам дээшлүүлэхэ, хайн бэлдэхэлтэй мэрэгжэлтэтэ энэ харюусалгатай ажал даалгана хэрэг партин райком бэлдүүлэнэ. Эндихи хүдэлмэришэдэй дунда Ленинколхой лекцинууды уншаха, хөөрөлдөөнүүды, спортын надуулы үнгэргэхэ, залуушуудай амарлал, сүлөө суг зүбөөр эмхидхэхэ гэгшэ мун шухала болонхой. Ленинколхой хүдэлмэри бури хайкаруулаха, эдэхитэйгээр абуулаха талаар «Знание»

булгамой Хойто-Байгалай райкомой эмхи эхэ юмэ хээ хээ зэргэтэй гэжэ элидхэлшэ хэлээбэ. Нитинэй эрдэмэй институтай хүдэлмэришэдэ, түүхын эрдэмэй кандидат Г. Л. Санжиев БАМ-ай барилгаашад ажаллай баатаршалга дээрэ онсо тогтоо. Оройной область, хизаарнууднаа гурод, хотонууднаа эрхэн хурбүүд, басагад Хойто-Муяны, Байгалай, Байгалай эрөөн тоннельнууды мэлтана. Энэ хүнгэн бэшэ ажал. Гранит шулуу, хээзээсээ гэдэгтэй газар түшнх малтаа ургааша дашина. Хойто-Муянын хаданууды нэгэ тоннельн мэлтана байгаа Б. А. Четвернин, В. В. Кожемякин гэгшээтэй бригаданууд ёшотой баатаршалга харуула. Жэшээлхэд В. В. Кожемякин бригада Хойто-Муянын хадануудай баруун талаанай тоннель мэлтана. Гранит шулуун, улан эднэртэ эхэ наад үзүүлнэ. Заримдаа часай туршада 500—600 кубометр ула гүлэеэ гаргаха ушар эднэртэ тохободоно. Тэдэнэй ажал хүдэлмэришэд Днепрогэс, Магнитка, Туркибэ бодохоон баатарнуудай зориг наануулан байгалай тоннель мэлтана байгаа Ю. Д. Вардаченко, Л. И. Базаали, В. Р. Толстоуков гэгшээтэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай гэгшүүд шадмар бэрхээр, хурдан түргөөр тоннель, штольня мэлтана, үндэр бүтээсэ туулаха.

БАМ-ай барилгаашад туйлаалууд, баатар хэрэгүүд тухай түүхын дэбтар ошо бэшэхэ, нэрэ сольнгын мухээрүүлэхэ гэгшэ биднэй. Эрдэмтэд гол шухала зориолонугуудай наргын мун болон гэжэ Г. Л. Санжиев хэлээбэ.

Барилга түргөөр, эрчим шанартайгаар хэтын тула эхэ юмэ мэдэхэ, хээшэ шадаха хэрэгтэй. БАМ-ай барилгада дунда хургуули дүүргэгшэн, сэргээ албандай ябан залуушуул олоор эрхэн. Эдэнине транспорт барилга хэхэ мэрэгжэлдэ ажал дээрэн хурган. Олонхынды коммунист ажал, экономика хургуулинуудта хурган. Мүнөө эндэ 20-и семинар, хургуули, нуржон бин, «Бамбарилгын ээснэй», «Дабанина Байгал хуртэр эрхэ турүүшын пеедлоа нууха эрхэ хүртэхын тулөө» гэжэн урланууд доро залуушуулар мурсыоооной дүршэл шадагартэй залуушуул шээн олол арга үйлдөөридэ нэбэртүүлэ.

Бусад ажахинуудта ээргээр гектарай 180-и эрдэмтэд үзүлдэг. Энэнь түсэбоор ханан хайнаа хахад хуварай юм. Республикын мурсыоонэй Нарганадагай хуртэ хургуулид хэлүүдтэ абалга нилээд дээшлээ. Областингоо бүри хэрэгтэмжөө бури гэгшэ хангада болонхой. Эндо эднэр 56 мянган гэхэ гү, али түсэбэ ралтүг эхэ хартаабна даба. Мүнөө нарнэйд тусэбтэ табан хуушын жэлэй тор хуртаабха тушаана Республикын бүхи мурсыоонэй ажахын хандал малтажа эхлэхэ мянга гаран гектар дээрээхэ ургаса хүрээ эргэтэй.

ОРОНОЙ ТАРЯЛАЛ ДЭЭРЭ

БАРИАЛ. Алтайн таряашад шэнэ ургасын түрүүшн 1 миллион тонно тарья гүрэнэй амбаарта хаба. Хизаарай олон ажахынууд ургаса хуряалгада габушагайгаар абуула. Жэшээнь, «Барнаулский» совхозой хуряала-зөөлгын комплексе 1700 гектар талмай дээрээхэ хүдэлмэрин оройдоо 100 час соо үзүлдэг хуряала абалан байгаа. Ошонькоржуулагдамал бүхи 9 эвено түсэбоо дүүргэхын тула эбтэй зейтэйгээр, эршэмтэйгээр хүдэлбэ.

Хизаарай тарнашад ина-товайхидэй арга үргэнээр хэрэглэн, 3.5 миллион гектар дээрээхэ ороонтой ургамалууды бидондойнхидоо хуртүгтэй эртэ халажа, тэрэнэй 2 миллионгоо дээш гектар дээрээхэ ургасаа сонхио абалан байгаа юм. Мүнөө сүүдхэ бүхэндэ 70—80 мянган тонно тарьян эваторнуудта, тушаалтын пунктнуудта эльзэгдэнэ.

ПОЛТАВА. Котловско райондо ашаг багатай газар хахаламнай ашаар намарай тарилгын талмай 2 мянган гектараар үргэгдэхэдэ. Эндихи ажахынууд намарай тарилгада тарьяамжатай хайн сагта дары түргөөр дүүргэбэ.

ГАЗАРЯНГАА хурьшэ шабалагтэй анзаар хахаламнай, ошонь техникэ хоёр халаан хурд хэлгэгшэн ашаар ла энэ амжалта туялагдана. Гурбан селкэтэй аргагуды хэрэгжүүлхэ намарай тарьян түргэхээ арга олгоон байна. Област дотор 600 мянга гаран гектар талмай да намарай тарилга хэжээтэй жэжэйнхитэй асуулууд мэлтанай тарилгын талмай, жэшээлхэд, 100 мянган гектараар үргэгдэхы түсэблэгдэнэ.

КАРАГАНДА. Пртыш— Караганда гэжэ каналай оршондохы улауурин шэнэ газарай талмай дээрээхэ хартаабха малтагдаха захала. Шэнэ газар элдүрлийнэ «Казахстан», «Мирный» ба...

АНХАРАГТЫ: хонирхолтой дүй дүршэл

«Киевпротстрой» комбинатай 1-дэхи трестын барилгаашад СССР-эй Промышленна барилгын министрествын дамжуулан Улаан тугта энэ жэлдэ хоёрдохёо хуртэбэ. Удан саг соо гэгдэгдэ орожо ябаны энэ коллектив түсэбоор хараагданан зургаан барилгын орондо хорин барилга хэжэ, ашагталгада оруулаа.

Энэ амжалта хадда Винничэ барилгаашад түрүүлэн хэрэглэн бригада ажахын тоосооной аргаар трестын ажалла эмхидхжэ экилхэнэй үрэ дүн болон.

Украинина БСР-эй Промышленна барилгын министрествын бусад коллективүүдтэ шэнэ турим нэбэртүүлгэ тэрэнэй ашаг үрэ эхэтэй байны мун ла баталаа. Түрүүшын хахад жэлд ашагталгада оруулагданан 36 промышленна барилгын 16-ниинь болзорхоо урид тушаагданан байгаа. Түсэбооноо гадуур 30 мянга шахуу дүрбэлжон метр байрын гэрүүнд барилгаа.

БРИГАДЫН АЖАХЫН ТООСООНОЙ ГУРИМААР

комбинатуудта үмөөгдэнэй. Түрүүшын зөөн үйлдэбэри-ажахын зорихы асуудалууды шийдэхэгдэ юм. Харин барилга-хасаралгын управленин үдэ «контрактчэска подряда» гэжэ болгожэ хуылгагданхай. Захиргаатай тухайн бүлэгүүд эмхидхэгшэн байгуулагдаа, жэлэй, кварталтай ба харын түсэбүүдэй үндэсээр эднэр ажал хүдэлмэридэ декадээр сүлхээр түсэблэжэ эмхидхэхэд, мун шухала хэрэгсэл нүүдээр барилганууды хангада байна. Барилгын нудустрын предпринимуд комбинатуудта дамжуулагдан үгтэйгэй, авторностууд эднэртэ даалгагданхай Тиггэжэ бүхи бригадануудта ажалла потонно аргаар эмхидхэхэ таарамжатай байдал байгуулагдаа.

Ажал хэрэг эмхидхэгшын шэнэ гуримууд үйлдэбэриин хүтэлбэрилэгшэдэ бури эхэ эрилтэ табиһан байна. Тэ-модогдонхой бригаданууды хүтэлбэрилхын тула мастер-бригадир гэгшэн тушаал бин болгодоо. Мүнөө барилга бүхэниэ начальнын толгойлогдо юм. Барилгын болзоор ба шаанарай түлөө тэрэ эхэ харюусалгатай байна. Эдэ бүгэдэ хүтэлбэрилэгшэдэ тоо олошооруулангы хэгдэнэ байна юм.

Бодото байдалаар зохёогдон байдалаар хөгжжэжүүд эсээс үндэр үрэ дүнгүүды түргөөр туйлахэ, холын хараата ба мүнөөнэй түсэблэгтэ тааруугаар табиха, материальна ба ажаллай арга нөөснүүлгын галтай хайнаар, зүбөөр хэрэгжлэхэ арга барилгаашадта олгодог байна.

Республика дотор түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлэхэ түрүүшын дүнгүүды УССР-эй промышленна барилгын министр В. Арешкович тайлбарлахдаа, «Түсэблэгтэ хайкаруулаха ба үйлдэбэриин ашаг үрэ болон хүдэлмэрин шаанары дээшлүүлгэй ажахы эркилхэйн нүлөө шангагдаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Минист-

Коммунист Петр Яковлевич Миронов дүй дүршэл эхэтэр меканизатор юм. Тэрэ Бэшүүрэй совхоздо арба гаран жэлэй туршада таһаалгарягай хүдэлжэ зуураа, хүн зоминогго дунда хүндэтэй болонхой. Тимьял ханды совхозонийн хүтэлбэрилэгшэд заһабарилгаашар таһаа юм.

Убш хуряалгын залуун ханада энэл хүнэй шадабарин, уран гарай ашаар совхозой трактор, машинанууд хаантангүй ябаа гэгэхэд айдугүй. Эдшэ үдэрүүдтэ Петр Яковлевич хамаг шадабарная гарган, тарья хуряала дээрэ хүдэлжэ байна. Энэ шэнэ шата арбан гэгдэх түсэбтэ табан жэлэй үндэс нуури болохо ёшотой гэгдэ тогтоол дотор тэмдэглэнэ.

Мүнөө УССР-эй Промышленна барилгын министрестводо «Бригадын ажахын тоосоной» удаан болзоор үргэн хэе программа табигдажа дүрэгжэ байна. Винничэ новаторнууд дүй дүршэлы хэлбэрин барилгын бүхи эмхинүүдтэ нэбэртүүлгэ гэгшэ тэрэнэй гол зорилго болоо.

Цүхэр Миронов эдэхитэй агитатор, арадай хиналтын бүлэгтэй гешүүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист ажалай удирник П. Я. Миронов ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

А. ПРОВОНИН, ТАСС-ай корр.

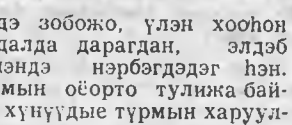
Киев.

ЗОЛ ЖАРГАЛАЙМНАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДТЭ

Улаан-Арминий сэрэгшдэй сагвантанине буга сохин хүнөөнэ байһан 1919 оной үүн. Партизануудай хүдэлгэн үзэрхөө үзэртэ үргэджэ байба. Нимэгэ байдалай тогтоодоо, Колчак «правительство» фронт шадархи түрэмгүүдтэ политическ хэрэгээр хаалтада байгшадые ондоо тэвшэнь абаашаа гэгээн шидэхэбэри гаргаа һэн. Тингэжэ түрмин өбөрто хуулан түрүү үзэл бодолтонины Троицковский руу абаашаа гэгээн шидэхэбэри штабай зүблөөн дээрэ абгаһан байха юм.

Уданшөгүү нотагай гаринзонной началынта Штэа тогтохо тухай захиралта ерээ. Тус тустаа хоёр дахар гурбан назарма турма болгохо хүдэлгэнэ ябуулагдана эхилдэ, хоёр мянга шаху хүнийг байлгаха байра богонихон сар со болдгээ дээ һэн. Троицковскийна 2 модоной зайна улаан хирпинсээр баригданан казарманууд хотооро харгадгад болоо. Намарай ахын нарын бүлэг багаар Челябинск, Пермь, Златоуст, Красноярск, Троицк, Орск болон Тобольскын түрэмгүүдтэ һэз олон зуун хүн асаргадажа хагдаа. Тэдэнтэй суг политическ хэрэгтэ хабадтаг гэжэ хөгжигдэгдэһэн нотагай гурбан зуугаад хүн хуулагдан байгаа.

Троицковскийна Маймачен хүрхэ хартагаар яада хаахасангара урда эдэр ямар зоболон, тама үзөөгүйбэ хэлжэ сабижа алаха, худар руу хааха ушар дүрэн байгаа. Хэзэи хүнүүдтэ бэе тар байрануудай болвал, хирпинсын сарай, ганга жалганууд соо дүүрэн хэбтэдгэ болгохо, хүний жэхи хүрдэхөөр аймшгатай байдал тохёолдоо бэлэй.

Тэгэндэ зобохо, үлэн хооһон байдалда дарагдан, элдэб үйлдэндэ нэрбэгдэдэг һэн. Турмын өбөрто тулына байһан хүнүүдые турмын харуулшад дүра зоргонодо сохидог, доромжолдог, элдэб эсэн холзэлтээр тулгадаг байгаа.

Тээд эрхэ сулөөгүй түлөө тэмсэгшэд эрхлэхэ зоригго молхдоггүй, худалшынга амин болотур Совет засагай ийламандаха харгэтэ этигэн ийладаг байһанаа харуулдаг байгаа.

1919 оной декабрь нарада улаан партизанууд сагаантанда доболтон орожо, Байгал шадархи нотагуудта шээн сагай шэжээ үзэгдөө. Семёнвешууд политическ хэрэгээр түрмэдэ байгшадые сар дары үрэмдэ үгэ хэхи тула хэмжээнуудые абажа эхилдэ. Юуб гэжэдэ, тулалдаан, байлдаанда бээ энэлэ, дэбголжы хүсэээ шангара дүрэн партизанууд түрмын өбөрто тулыгшадые сүлөөлөөр орохош гэжэ айһан байгаа шуу.

Декабрин 26-һаа эхилдэ, 1920 оной январин 9 болотур түрэм соо хэбэлтэнүүдтэ үедэ хашкаралдаан, ёлоотон таһалдаагүй. Ээрлин арьяатан шэнгээр шунахайрһан сагаантан үзэгдөөгүй муухайгаар зобоодог, сохидог һэн. Зарим хүнүүдые хэлмээр сабижа, нүгөөдүүлэнь булгэ булгээрһын ойдо абаашажа буудаа. Ами наһантаа хахасангара урда эдэр ямар зоболон, тама үзөөгүйбэ хэлжэ сабижа алаха, худар руу хааха ушар дүрэн байгаа. Хэзэи хүнүүдтэ бэе тар байрануудай болвал, хирпинсын сарай, ганга жалганууд соо дүүрэн хэбтэдгэ болгохо, хүний жэхи хүрдэхөөр аймшгатай байдал тохёолдоо бэлэй.

Совет спортын эрхим түлөөлэгшэд

ВАРДАНЯН—ГАЙХАЛТАЙ ХҮН

Эрхим бэрхэ шангист-нуудай нэгэн дэлхэи хоёр дахин чемпион, дэлхэи рекорд тогтооһон (75 килограмм ба 82,5 килограмм хүртээр шэнгүнүүдтэ) Юрий Варданяннашае Олимпинь наадамда хабадаха гэжээ хүшэр бэрхэзэлтэй байба. 1979 оной май нарада Варнада угнэргэдэһэн Европн чемпионнада тэрэний илажа гараха байһанда хэншэ хэбэлэгдэггүй һэн. Зүгөөр болгар атлет Благой Благоев хүндэлэһэй табсангай эгээл дээдэ шатада гараһан байгаа. Узгаран үргэлгэдэ Варданян эхин түрүүн захинан шэнгүнээр абажа шадангүй, түрүү нуурда гарахын түлөө тэмсэхэ аргагүй болон юм. Нигэжэ урагшагүйдхэнийгээ хүлээр атлет соромшые гэжэ унтаагүй аад, хойто үлөөгүйгшэн залда сэржэ, мурьсөөнй үедэ бүдэршэһэн шэнгүнээр — 160 килограммые ядаматгүйгөөр хоёр дахин үргэрхэбэ. Тэрэл үдэртөө Варданян гэртээ самолдоор бусажа ерээ һэн.

Долон хоной үгтэрһон хойно турел Ленинанан хотондо үнгэргэгдэһэн бүхэ-союзная мурьсөөнй үедэ Варданян дэлхэи хоёр рекорд тогтооно, өөрыгөө зарим тэдэ сагааруулан байгаа. Тинхэдэ тэрэ 212,5 килограмм түлжин үргэжэ, хамта 382,5 килограммай үр дүн харуулан байгаа. Ээний «Благовий туйлагдаһаа 2,5 килограммаар дээшэ болно. Эгээл энэ Ленинанан хотын сууга шангист Олимпинь наадамнуудай алтан медальтэ хүртээ аргагүй хэбэлэгдэдэг тэдэ дэхинээ хэрэгдээдэ хэдээлэһэн Гэбшэе Варданянай рекорд улаан тогтоогүй. Иоль нарада угтэрһон Болгарин V Спартакнадада Благоев 175 килограммай шантага угзаран абажа, хоёр дахин үргэлгөөр 385 килограммай үр дүн туйлаһан байгаа! Тинхэдэ Варданян эдэ амжалтануудые дайнайгааруулыһе дайнаа бэлэждэ хэжэ захалба. Гурбан долоон хоной үнэргэдэ, СССР-эй арадуудай зунай VII Спартакнадын һүүлшин үдэрнүүдтэ нэгэ үдэшэ Ленинград хотын «Юбилейный» гэжэ Спортын ордон соо дэлхэи табан рекорд хойно хойноһоом тогтообо. 175,5 килограмм угзаран үргэһэн, 213 болон 215 килограммай шантагануудые түлжин үргэһэн байна. Тингэжэ хоёр дахин үргэлгөөр 387,5 (175 + 212,5), 390 (175 + 215) килограмм абаһан нэгэ спартакнадада хабадаагүй байһан дээрхэ Юрий дахинаа урагшаа гарба.

Минни бүлэ хубуын Юрий Варданян 10-тайдаа хажуугаарин ходо ходо эрьелдэгэ болобо, Зүгөөр тэрэ хоргодо хэжэ бэшэ, харин хубууды һэз харахана секиндэ эрэдгэ байгаа. Тэрэний 14-тай болоходоһон лэ шантага эрхилхэнь үгэлөө оруулаа һэм. Юрий барилдаанда, боксдо, гимнастикада, хүндэ атлетикэдэ хүсэ шадала туршаһан юм. Гэбшэе войсейбол тэрэний дура илангааа эхээр татадаг байгаа. Нимэ «бухы юумэдэ дуратай» байгыһе буруушаадаггүй һэм. Юуб гэжэдэ, спортын зүйл бүхэн тэрэндэ ямар бэ даа юумэ үгөө һааб даа. Гайхалтай юумэһынй юуб гэжэдэ, эсэгэн-гээр залуудаа хүндэ атлетикээр хонирходошье байһан наань. Юрий тэрэндэ хайхармажуугаар хандадаг бэлэй. Нэгэ үедэ тэрэ шангыһе гансал войсейболдор нэлгэжэрхэбэ. Республиканына сугтуулагдамал командашы наадам туршаа һэн. Ээний намайе голхоруула. 16-

тай болохо хаба шадалайнага бугагилхадан лэ Юрий хүндэ атлетик эрхилхэ эссэлэн шиндэһэн юм.

Түрүүшын ехэ илалта туйлагдаба — 1975 ондо 19-тэй Юрий Варданян эдиршүүлэй дунда дэлхэи чемпионнадай Марсель хотодо үнгэргэгдэхэдэ, дундураша шэнгүнээр илажа гараба. Жэл үнэргэхэдэ, тэрэ дахинаа алтан медальяр шагнагдан байһа. Улаань СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө Свердловскдо үнгэргэгдэһэн мурьсөөндэ Вардан Милитосянине шүүгээ бэлэй. Энэ тэрэ ехэшүүдтэ дунда дэлхэи рекорднуудые тогтоһон байгаа.

1977 ондо Штутгарт хотодо үнгэргэгдэһэн дэлхэи ба Европн чемпионнада Варданян толотомо илалтануудые туйлаһанайгаа һүүлээр залуу ленинканец 82,5 хүртээр килограммай шэнгүнээр мурьсэдэг болобо. Энэ тэрэний бэлги шадлар шэнээр толороо һэн. «Хани барисанан кубогта» хүртэхын түлөө Москвада болжһон уласхоорондын мурьсөөндэ Юрий 210 килограммай шантага үргэбэ. Удаань тэрэ Европн чемпионнада амжалта туйлаад, дэлхэи түрүү нуури эзэлһын түлөө Холбоото Штатаудай Геттисберг хотодо үнгэргэгдэһэн мурьсөөндэ илажа гараһан байгаа. Эндэ тэрэ 171 килограммай шантага угзаран үргөөд, 210,5 килограммые түлхэжэ, хамта 377,5 килограммай үр дүн харуулаа һэн!

XXII Олимпинь наадамнууд болотор Юргтэй тэнсэхэ хүн олдохогүй гэжэ ха гэжэ ханагданшые байха. Тээд мүнөөнэй спортын онсо талан юуб гэжэдэ, шэнэ шэнэ атледүүд дары түргөөр урган гаража, рекордануудые таһалгаргагуй шэнэлэг, хайжаруулдаг байна шуу. Варданянаа гадна, тэрэньшэ юугээрээшэ дутахагүй Благой Благоев мүнөө олимпиньсэ чемпион нэрэ эргэдэ хүртэхын түлөө мурьсэхэ аргагатай байна.

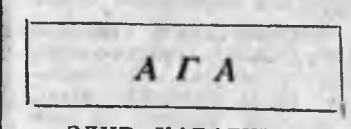
«Олимпийскэ чемпион болохын тула Москвада хэды килограмм үргэхэ хэрэгтэй гэжэ?» — гэжэ асуудалда Варданян жэл урда тээд нигэжэ харюусаа һэн: «Хоёр дахин үргэлгөөр 390 килограмм абаһан дунда шэнгүнүртэ атлет илаха гэжэ хананаб».

Магад, тингэжэшэ болохо. Зүгөөр Благоев 400 килограммай үр дүн туйлаһе ханашаһаа. Ушар нимэнь Варданян тинээр харюусаха ёһогой. Хайшаа сухарихаһын. Дэлхэи чемпиондо онсо эрлэтэ табигдадаг ха юм.

Дмитрий ИВАНОВ, спортын габьялта мастер, дэлхэи экс-чемпион. (АПН).

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, амм. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-68-08, секретариат — 2-68-06, отделение: партийной жизни — 2-60-91, пропаганда — 2-56-23, промышленность — 2-64-36, 2-63-98, светского строительства в быту — 2-69-58, культура и спорт — 2-40-21, информатика — 2-34-05, переводов — 2-54-93, ивсем в сель — 2-67-81, корректурная — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-83, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54

АВТОНОМИТО ОКРУГУУДАЙ ЁНИН

ЭДИР ХАРАГШАДТА
Улаан-Удён куволына театрай артистууд сентябрьин 7-һоо манай округой ажалшадта айлшалжа ерэнхэй. Түрүшын наада Дундурлын районной наахан бүүд хонорхон харбаа. Эдэр нэр «Шадитэ тайт» гэжэ үлгэр туужа жуураһан харжа, ехэ, багагүй балсанай байна.

Айяшад Алхана, Узөөн, Табаанай, Шандали, Тургшан, Зүдхэли тохсонудта хүрхөөр хараһалхай. Зүжэжэ Буриадай АССР-эй соёлой габьялта хүдэлмэрлэштэ, режиссер П. Ж. Цыбанов, режиссер В. В. Ральчук гэжэдэ найруулан табиһан байна. Зүжэжэ рольнуудые артистар Д. Д. Дандарова, Ц. Э. Цыренова, М. Н. Бурузасва, Ц. Д. Бунеев, Ц. Ж. Батыева, бусад шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ.

Гоё хайханаар шэмэглэгдэн, ухаансар кукланууд гансаһе жаахан үхиүүдые баасуулахаа гадна, тэдэнэртэй эхэ, эсэгэнэртэй дурьһы татахал ёһоороо татана.

ТОХСОНОЙ АЖАБАНДАЛ ЭКРАН ДЭЭРЭ
«Советүүдтэ ажабайдал» гэжэн гаршаг доро «Шокто-Хангилай дүй дүршэл» гэжэ нэртэй дамжуула Шэтын телевиденээр харуулагдажа, округой ажалшадтай анхрал табта.

Округой томохон ажахынуудай нэгэн болохо XXII партсэньдын нэрэмжэтэ колхозой ургалта, хүжлэгтэ экран дээрхээ харуулагдаа. Колхозой гээшүүдэй ажанууд гэр байра, колхозой контор болон соёл-гэгээрэлий барилганууд харуулагдаа. Ажахын болон соёл гэжэчүк гэжэдэ найруулан табиһан байна. Хүжэжэ рольнуудые артистар Д. Д. Дандарова, Ц. Э. Цыренова, М. Н. Бурузасва, Ц. Д. Бунеев, Ц. Ж. Батыева, бусад шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ.

Гоё хайханаар шэмэглэгдэн, ухаансар кукланууд гансаһе жаахан үхиүүдые баасуулахаа гадна, тэдэнэртэй эхэ, эсэгэнэртэй дурьһы татахал ёһоороо татана.

ТОХСОНОЙ АЖАБАНДАЛ ЭКРАН ДЭЭРЭ
«Советүүдтэ ажабайдал» гэжэн гаршаг доро «Шокто-Хангилай дүй дүршэл» гэжэ нэртэй дамжуула Шэтын телевиденээр харуулагдажа, округой ажалшадтай анхрал табта.

Округой томохон ажахынуудай нэгэн болохо XXII партсэньдын нэрэмжэтэ колхозой ургалта, хүжлэгтэ экран дээрхээ харуулагдаа. Колхозой гээшүүдэй ажанууд гэр байра, колхозой контор болон соёл-гэгээрэлий барилганууд харуулагдаа. Ажахын болон соёл гэжэчүк гэжэдэ найруулан табиһан байна. Хүжэжэ рольнуудые артистар Д. Д. Дандарова, Ц. Э. Цыренова, М. Н. Бурузасва, Ц. Д. Бунеев, Ц. Ж. Батыева, бусад шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ.

Гоё хайханаар шэмэглэгдэн, ухаансар кукланууд гансаһе жаахан үхиүүдые баасуулахаа гадна, тэдэнэртэй эхэ, эсэгэнэртэй дурьһы татахал ёһоороо татана.

ков, сельскэ Советэй түрүүлэгшэ Ж. О. Жалсанов, нотагай эрхим хонихон Г. Галсанов, бусад ай хайхэ бүдээдэй дээрэ ажабайдал буулагдаһан кадрнууд олондоо хайшаагдаа.

Энэ дамжуулыгы арадай депутатуудай Агын районной гүйсэдхой Советэй секретарь Ц.Н. Ц. Цыбанов хүтэлбэрлэн, хөөржэ тайлбарилжа үгэһэн байна.

Талын дунда түбхинэнэн тохсонхой ажабайдал, ажаланууд хорин минутын туршада телевиденээр харуулагдажа урда бурядай мэдээжэ дуушан Д. Дашевтай гүйсэдхэнэ «Шокто-Хангилай» гэжэн дуун хүжэмтэ шэмэглэгын болло.

«Агын үнэ» газеттэһэ).

айлшаар ержэ, автономито округой үйлэбэрини түрүүшүүдтэй танисаба. Тингэжэ Эрхэнд-Булгадтэй районной тохсон хууринуудта хүржэ, колхоз, совхозуудай мэдээжэ хунуудтэй портрет, этюдүүд болон эскизүүдые олоор зуража абаа. Уран зураашын бүтээлүүд «Уран зураашад — хүдөө нотагуудта» гэжэн Эрхүү хотодо нааяр үнгэргэгдэхэ выставкэдэ табыгдаха юм.

Округой түб хууринда уран зурааша Гутерзон хэдэ хэдэн этюд, зураг, портретүүдые хэһэн байна. Тэдэний дунда үнийнэй журналист Ленинэй партида тавин жилдэ дээшэ гошүүн ябаһан М. М. Мирановагый портрет бин.

Округой түб хууринда уран зурааша Гутерзон хэдэ хэдэн этюд, зураг, портретүүдые хэһэн байна. Тэдэний дунда үнийнэй журналист Ленинэй партида тавин жилдэ дээшэ гошүүн ябаһан М. М. Мирановагый портрет бин.

УСТЬ-ОРДА

УРАН ЗУРААША ХҮДӨӨГӨЙ АЖАЛШАДТА
Эрхүү хотодо ажабуудай уран зурааша Аркадий Гутерзон округой ажалшадта айлшалжа ерэнхэй. Түрүшын наада Дундурлын районной наахан бүүд хонорхон харбаа. Эдэр нэр «Шадитэ тайт» гэжэ үлгэр туужа жуураһан харжа, ехэ, багагүй балсанай байна.

Айяшад Алхана, Узөөн, Табаанай, Шандали, Тургшан, Зүдхэли тохсонудта хүрхөөр хараһалхай. Зүжэжэ Буриадай АССР-эй соёлой габьялта хүдэлмэрлэштэ, режиссер П. Ж. Цыбанов, режиссер В. В. Ральчук гэжэдэ найруулан табиһан байна. Зүжэжэ рольнуудые артистар Д. Д. Дандарова, Ц. Э. Цыренова, М. Н. Бурузасва, Ц. Д. Бунеев, Ц. Ж. Батыева, бусад шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ.

Гоё хайханаар шэмэглэгдэн, ухаансар кукланууд гансаһе жаахан үхиүүдые баасуулахаа гадна, тэдэнэртэй эхэ, эсэгэнэртэй дурьһы татахал ёһоороо татана.

ТУХАТАЙ ЗҮБШЭЛ

Эдэз хоол худалдааг бүхэ магазинуудта, мүн тухайһе наймаанда ногоон капсула элбэг болло. Микеральная болосуудаараа — кальци, магни, кали, тумар — капсула бусадһаа онсо шалгардаг. Тэрэньшэ гадна витаминуудһе олон. Тингэжэ капсулаар бэлдэгдэдэг блюэднууд тухай хэдэн зүбшэл үгэе.

Капустын шүлэн. 250 грамм жэжээр хэршэгдэхэн капустые хэдхэ литр уһан шүлэн соо зөөлэн болоторын шанаад, өвчэндэ шарагданан мангар, талаа, даһна гэхэ ээтые нэмээд байһань, мускадэй һамар гү, али кориандр, эгээл һуулданы һү нэмэгтэ. Үшөө дээрэнь ветчина хэблэнгэй, аргагүй амтатый шүлэн болохо.

Шараһан капсула. 500 грамм капсула угаагаад, жэжээр хэршэгтэ. 40 грамм өвчэн дээрэ һайтер хэршэгдэхэн һонгино шараад, 150 грамм сосиска гү, али колбасатай хамта капсулаша шарагты. Даһнынь шаруулажа хэдэ, капсустынь болотор яаргалгүй шарагты. Һүүлээрнэ шарагданан талхаше нэмээлсэ болохо. Стол дээрэ хэртэбхэтэй табижада зохид байха.

Францүз аргаар бэлдэгдэхэн капсула томоһогоор хэршэгдэхэн 500 грамм капсустыне 150 грамм гауунай мыхантай нэгэ жаахан шүлэгтэйгөөр бусалгах. Столд табижада хэртэбхэ нэмээлдэ болохо.

Ород борш. 250 грамм капсула, 200 грамм һонгино һариханнар хэршэхэ. Уданы жэжээгдэхэн зүү-зүүн грамм мурхооб ба сүүлөө нэмэхэ. Тэдэнээ 30 грамм маргеринда гү, али ургамалтэ тоһондоо шаража. Дээрнэ нэгэ шүлэгтэй халбага томат-паста, хэдэн албалаг уксус болохо, нэгэ литр уһан шүлэ нэмэхэ. Тингэжэ уһан шүлэһиний 100 грамм хузыр ба 50 грамм гахайн мыханһаа бэлдэгдэхэн байха ёһотой.

Шарагданан мыхажа шүлэгтэй холилдохо, бусалгажа болохогүй. Тингэбэл Боршинд уһан үнгэрэ һалашаха юм.

ХАРБАГШАДАЙМНАЙ МЭРГЭН ГОДЛИНУУД

Эдиршүүлэй дунда һурхарбалгаар ороной чемпион Лавиний СССР-эй Даугавпилс хотодо болобо. Советскэ Союзай эрхим бэрхэ эдир харбагшадтай хамта манай республикын мэргэшүүл, СССР-эй спортын мастернууд Улаан-Удён 3-дахи дунда һургуулин 10-дахи классы һурагша Ольга Воронина («Динамо», прибор-бүтээлэһэн заводой лабораторида техницкэ мэргэжлэйг үчирличин һурагша Алексей Черняк, Буриадай багшанарин институтай студент Константин Эрдынеев (хоноулаа «Спартак») гэжэдэ энэ ехэ наадамда хабадан байһа.

Мурьсөөнэй дүнүүдые сорсоодо, манай эдиршүүлэй бүридэлдөн ороһон РСФСР-эй сугтуулагдамал команда оройлодо хордө очкогөөр Украинан спортуменүүдтэ гартжа, хоёрдохин һуури эзэлбэ. Тингэжэ харбагшадтай СССР-эй Спорткомитеттэй мүнэн медальнуудаар, II шатын дипломуудаар шагнагдаа.

M-1 упражненээр харбахадаа, О. Воронина — 1180, К. Эрдынеев — 1147 очкунууде туджа, хубин тоосоогоор тус тустаа долоодохи һууринуудта гараһан байха юм.

Һур харбалгаар «Динамо» бүлгэмэй Түбэй соведэй мурьсөөн Шэнэ-Каховко хотодо дүүрбэ.

Улаан-Удён «Динамо» бүлгэмэй эбтэн эетэй команда хэрхо мэрэнээр харбажа. Түбэй соведэй чемпионууд болоо. Эдэнэр дамжуулын кубогаар, I шатын дипломуудаар шагнагданан байна. Эстонини СССР-эй түлөөлөгшэд хоёрдохин һуури эзэлбэ.

Бага наһанай эдир хубүүд М-1 упражненээр эхэнэрнүүдэй харбадаг зайнуудта мурьсэбэ. Манай «Динамо» бүлгэмэй тренернууд, СССР-эй спортын мастернууд Цыгунжаб болон Цыренжаб Будареевууд дүү — Хурамахантэй дунда һургуулин 8-дахи классы һурагша Цыденжаб Бударев 1212 очко тутанда, түрүү һуури эзэлдэ. Түбэй соведэй чемпионы нэрэ эргэдэ түрүүшхээ хүртэһэн байна. Энэ үр дүнгын эдир хубүүнэй СССР-эй спортын мастерай норматив нааяр дүүргэхэ аргатай байһынь харуула.

Ольга Воронина илажа гаража аргатай байһынь, һүүлшинэй зайда һулашагаар харбажа, басагадай дундаһаа хоёрдохин һуури эзэлбэ — 1214 очко.

Буриадай багшанарин институтта студентка Софья Раднаева M-1 упражненээр 1216 очко абаад, хоёрдохин

шадта хүртөө. Спортын мастернууд Ц. Жамьяншавы, В. Лазарев гэжэдэ манай һууринуудта мүн лэ гаража, командынгаа илалтада ехэ хубтаһаа оруула. Энэ амжалтада тренернууд Ц. Бунеев болон Е. Попов ехэ габьялгатай юм.

Һур харбалгаар «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлһын түлөө гэгээн хайхан Кызыл хотодо үнэргэгдэхэн мурьсөөндэ манай республикын түлөөлөгшэд манай хоёрдохин жэлэе удаа дараалан илалта туйлаба. Челябинск областини спортменүүд хоёрдохин, Тувын АССР-эй «Спартак» мэргэшүүл гурбадахин һууринуудта гараа.

Буриадай барилга-хасаргалын I-дахин управлинни модошо дархан, СССР-эй спортын мастер Виктор Гурбаков бүхэ зайда эрхилжэ. M-2 упражненээр 2360 очко абаад, эршүүл соһоо «Спартак» бүлгэмэй Россоведэй чемпион болобо. Тингэжэ бэрхэ барилгашан һанин хорлог болохэдэ хулы байжа, энэ жэлдэ үшөө нэгэ амжалта туйлаба шуу.

Б. Цыдыбин, Г. Урбаганов, С. Тимохин гэжэдэ хубтаһаа оруулаһан байна. Сергей Тимохин спортын мастера кандидатдай норматив дүүргэбэ.

Манай «Спартак» дүр-

шадта хүртөө. Спортын мастернууд Ц. Жамьяншавы, В. Лазарев гэжэдэ манай һууринуудта мүн лэ гаража, командынгаа илалтада ехэ хубтаһаа оруула. Энэ амжалтада тренернууд Ц. Бунеев болон Е. Попов ехэ габьялгатай юм.

Һур харбалгаар «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлһын түлөө гэгээн хайхан Кызыл хотодо үнэргэгдэхэн мурьсөөндэ манай республикын түлөөлөгшэд манай хоёрдохин жэлэе удаа дараалан илалта туйлаба. Челябинск областини спортменүүд хоёрдохин, Тувын АССР-эй «Спартак» мэргэшүүл гурбадахин һууринуудта гараа.

Буриадай барилга-хасаргалын I-дахин управлинни модошо дархан, СССР-эй спортын мастер Виктор Гурбаков бүхэ зайда эрхилжэ. M-2 упражненээр 2360 очко абаад, эршүүл соһоо «Спартак» бүлгэмэй Россоведэй чемпион болобо. Тингэжэ бэрхэ барилгашан һанин хорлог болохэдэ хулы байжа, энэ жэлдэ үшөө нэгэ амжалта туйлаба шуу.

Б. Цыдыбин, Г. Урбаганов, С. Тимохин гэжэдэ хубтаһаа оруулаһан байна. Сергей Тимохин спортын мастера кандидатдай норматив дүүргэбэ.

Манай «Спартак» дүр-

Хэдэхэн үгөө
Эдэз хоол сохон минай хүсэндэ байһа даа урдагды дүрмигүд хэжэгтэй;
сэбэрлэгдэхэн ба мун ошох уһан соо байхалгагүй;
бусалга байһан өшөөһе бага Багахан хэрэгтэй;
өшөөш шанажа байһан тааа заабол хабгалгахаг уһан хөвөр тогтой бахан байбал, һөшөөшө үлтирээр салгалты;
Бэзэн болон шон хангалгүй оржиго болшангадан ба мун ошох столдо дары дээрэ;
сүвкёло ногоон горонт бэш өшөөне даһна да шанажа хэрэгтэй.

Хальштаа шанагдэ таэбха витамингадэ центые, арилгалһаа моһоһоогоор шанажа 60-70 процентые, хэрхартаэбха 35-50 гүгэнэ.

Шэнэ хэртэбхэе 150 нутын туршада даһна тун уһан соо байлган бэлээһээр сэбэрлэгдэнэ.

Һонгино чеснок удаан сар соо хэршэгдэхэн хэрхөө долоон хонгошда гэр соогоо һайт хэрэгтэй, һүүлээрнэ һини мээшээ соо хэдэ, ниһагаһаа эгээл доһоон хэбэ. Хэрбээ холилдохон һаа, 0 градусаа 4 градустэ температурта шарахо хөдөлгөөнөөр бэлэдэгдэнэ.

Угарсын удаан ноһын тулаа һүүлгэй турууһн уһанта амларга хэгтэй. Тингэжэ уһан бүри һэлгэхэ шууха.

ТЕЛЭТАЙПАЙ МЭДЭЭСЭЛ

ШАТАР. Дэлхэи түрүү һуури эзэлһын түлөө зоноһууд хонорондын Нигэдэ болобо байһан мурьсөөнэй наймадах наадамда нэгэ парти илалтаар, хоёр наадам тэнсэлээр дүүрээ. Американ гроттмейстер Тарьян Филип Родригесые шүбэ. Олон партинууд «хоншоуула» лаагаа. СССР-эй чемпионуу Цешковский Тунисай шатара, шанг Буазиттай наадахалаа, илалта туйлажа аргатай байна. Львовтэй түлөөлөгшэ, манишин һани байдалтайгаар Венгрийн гроттмейстер Адарьянтэй уулзахадаа, партина хойшоолуула.

Найман наадамнэй һүүлээр дэлхэи экс-чемпион М. Таль зураган очкотогтой түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тэрэ хойшоолуулагдаһан нэгэ партитай. Георгну (Румыни), Ларсен (Дани), Адорьян (Венгрии) удаадахи һууринуудые эзэлэ.

СЭНХИР ЭКРАН

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА
«Орбита-2». 7.55 — Дамжуулын программа. 8.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 8.40 — Угдэһоний гимнастика. 9.05 — «Ухирбуудтэ ангууд тухай». 9.35 — «В поисках истины» — телевизионно олон сериитэй уран хайханай фильм 1-дахин сери. 10.45 — «Холо, ойрын дуунууд». 11.35 — Шэнэ һонин. Забарлагдла. **НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА**
«Орбита-2». 13.55 — Дамжуулын программа. 14.00 — «Һүүлэй һонин». 14.20 — «Шини ажал шини туйла» — кинопрограмма. 15.50 — «Канчоловик познает мир». 16.20 — А. Скрябин. 2-дохин симфоний. 17.05 — «Горнистар, дохөгөө үгэгтэй». 17.35 — «Хүн ба хууль». 18.00 «Хүжүүн нонохонууд». 18.15 — «Мүнөө 18.30 — «Дуун-79». 19.20 — «В поисках истины» —

телевизионно олон сериитэй уран хайханай фильм түрүүшынхээ харуулагдаха. 20.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 21.05 — Буриадай АССР-эй Гостелевидингой арадай инструментүүдтэй оркестрет концерт. 21.35 — «Зимник» — телесери. 21.45 — «Байга» — мэдээсэлэй программа. **ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА**
Улаан-Удэ. — 19.45 — «Мурьсөөн. Бээрэлгэ. Творчеств» — гэжэн циклтэ дамжуула. 20.25 — Телевизор харагшадтай захираа концерт. 20.55 — Соһолоннууд. **«Орбита-2».** 21.05 — «Юн? Хаан? Хэзээ?» — телевизория. 22.10 — Н. Римский-Корсаковай, А. Гречаниной романсууд. 22.40 — Һүүлэй һонин. **ПРАВДА БҮРЯТИИ**
Нэгэһэн хууданда. «Шүүмжэлжэ бэшгэй нулөөһи үргэ» — түрүү бэшэг. «Хүдэлмэрин хэмжээнээ дүнгүүд сэхэ дулды» — С. Толюкиной статья. «Дахин дабтагана гү?» — С. Убеевэй статья. **Хөндөхдөи хууданда.** «Хоншило Хонин (Хургантэй) тоо толгой олоһоруула». Нимэ гаршаг доро хуудандаһай бүлгэ материнууддэ толлогдоно. **Гурбадах хууданда.** Политическ тэмээр хоёрлалдон. «Пролетарскэ интернационализме эблэгшэд» — Б. Марксовой статья. Буриадай АССР-эй Верховно Советэй сар үргэлшин комиссионуудта. «Социализмн оронуудта» — материалуудай сугтуулабар. «Хилин саанаһа» — ТАСС-ай ба АНН-ной корреспондентүүдтэй мэдээсэлнүүд. **Дүрбэдэхи хууданда.** «Хушгийн нэгдэхын урда» — Шэнэ сезондо премьерүндэ олон байха» — Ц. Балбаровэй статья. «Түрүшын табан жэлэй хабар» — И. Колодиной корреспонденци.

МАНАЙ АРС. ТЕ